

14.5.2025

DOSTOPNOST STORITEV IN GRAJENEGA OKOLJA

GAAD Slovenija 2025

Andreja Albreht
Zavod DOSTOP

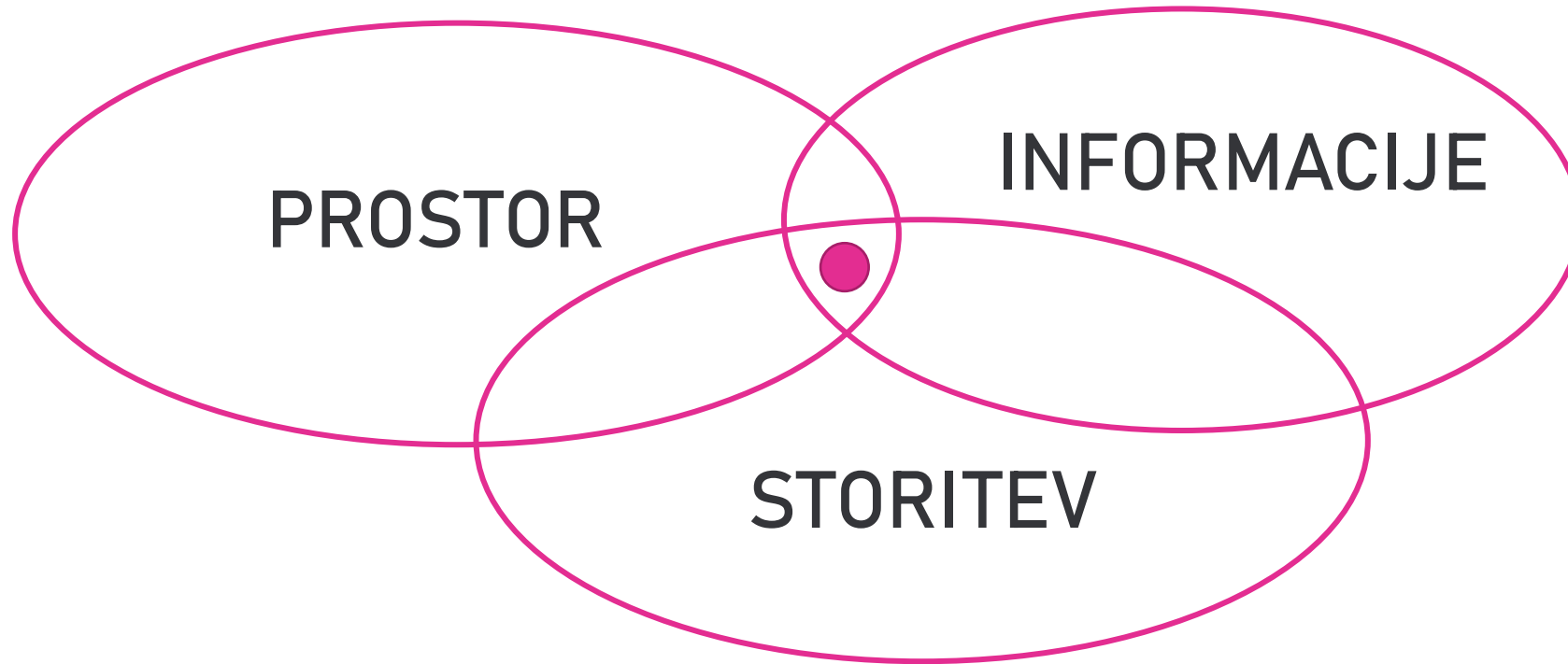

UNIVERZALNA DOSTOPNOST ?

Univerzalno oblikovanje je oblikovanje prostorov, informacij in storitev tako, da lahko do njih dostopajo in jih uporabljajo vsi, ne glede na njihovo trajno ali začasno funkcionalno oviranost.

Kaj pravi zakonodaja na prostorskem področju?

OBJEKTI

Novogradnja

Prenova

Vzdrževalna dela

Obstoječi objekt,
ki se ne spreminja

Gradbeni zakon (GZ-1)

Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov in
Standard SIST ISO 21542.

Zakon o izenačevanju
možnosti invalidov (ZIMI)

OBJEKTI V JAVNI RABI

Novogradnja

Prenova

Vzdrževalna dela

Obstoječi objekt, ki se ne spreminja

GZ-1

upoštevamo standarde v celoti

GZ-1

upoštevanje standardov v največji možni meri (15.člen)

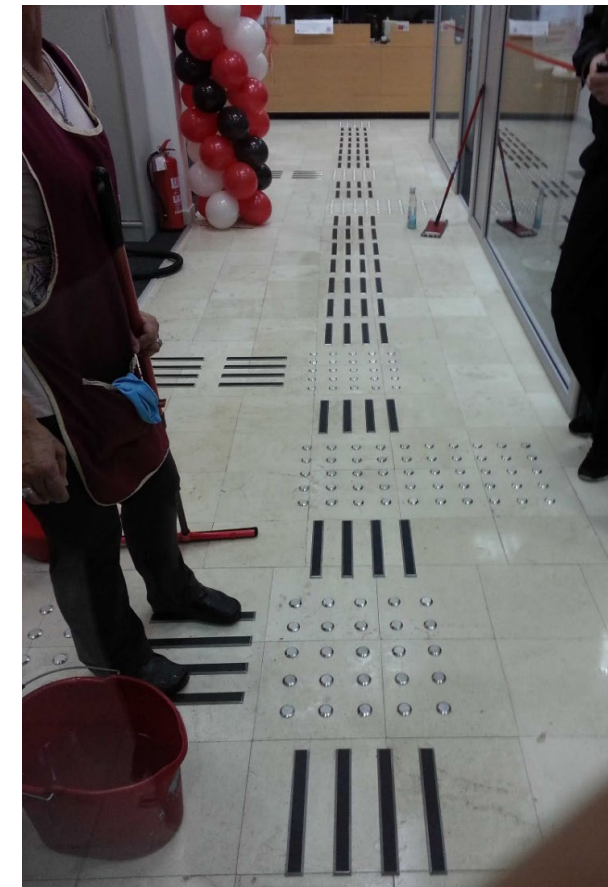
ZIMI

Do decembra 2025 morajo biti vsi objekti dostopni

Do konca leta 2025 morajo vsi objekti v javni rabi zagotavljati dostop vsem.

Veliko prilagoditev je zelo neustreznih.

Nekatere prilagoditve slabšajo pogoje za druge skupine.

VZDRŽEVANJE DOSTOPNEGA PROSTORA

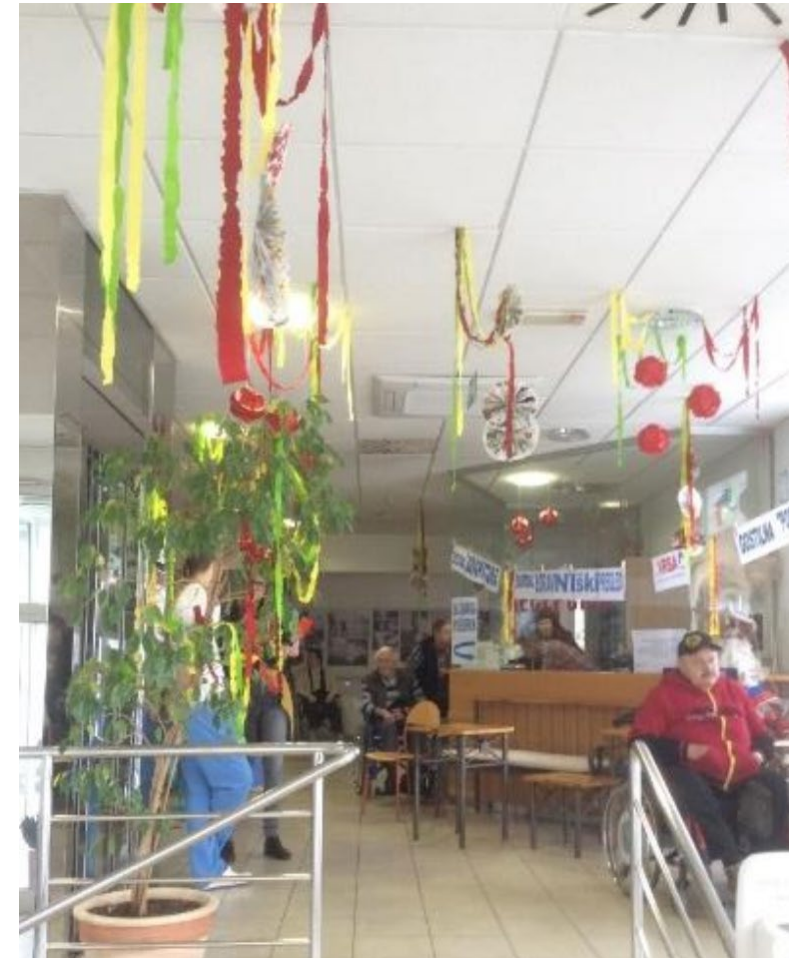

Veliko ovir ni povezanih z načrtovanjem, ampak z vzdrževanjem in uporabo prostora.

DOSTOPNOST PROSTORA

...je odgovornost vseh uporabnikov.

Dobro opremljeni in dostopni prostori pogosto niso dostopni, ker so prekinjene povezave do njih .

Kako uporabnik pride do storitve/prostorov?

Kateri uporabnik?

Bolje, da zagotovimo dobro informacijsko rešitev in prilagodljivost storitve kot (le) “polovične” prostorske rešitve.

Pomisliti na vse skupine uporabnikov:
Sistemi označevanja, komunikacijske ovire, slušne zanke?

Pogoste pomanjkljivosti pri načrtovanju

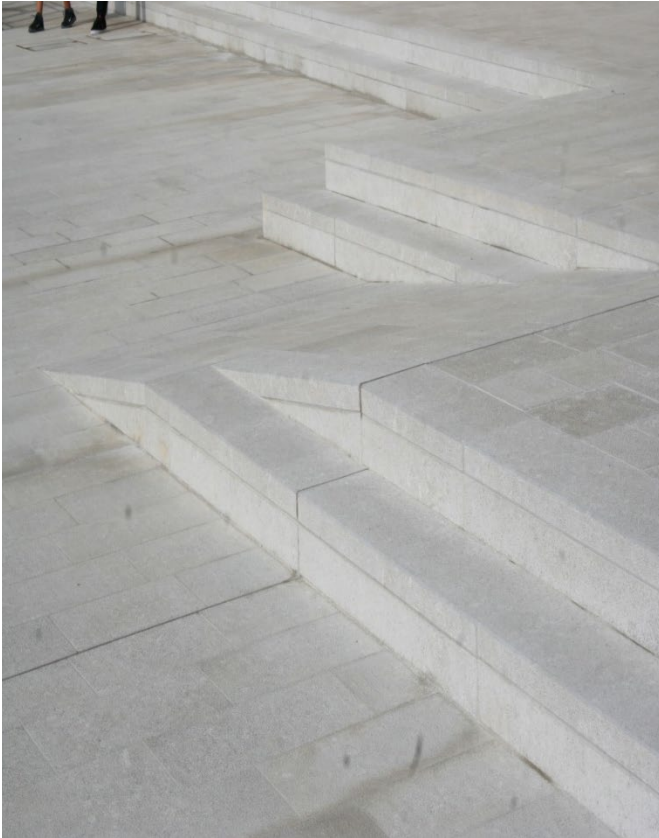

Neprimerna "invalidska" oprema.

Neprimerna oprijemala, ki ne omogočajo oprijema.

Pogoste pomanjkljivosti pri načrtovanju

Nezaznavni robovi stopnic

Steklene stene na poti

Zelo odsevni materiali

Berljive

Izpostavljene

Univerzalne

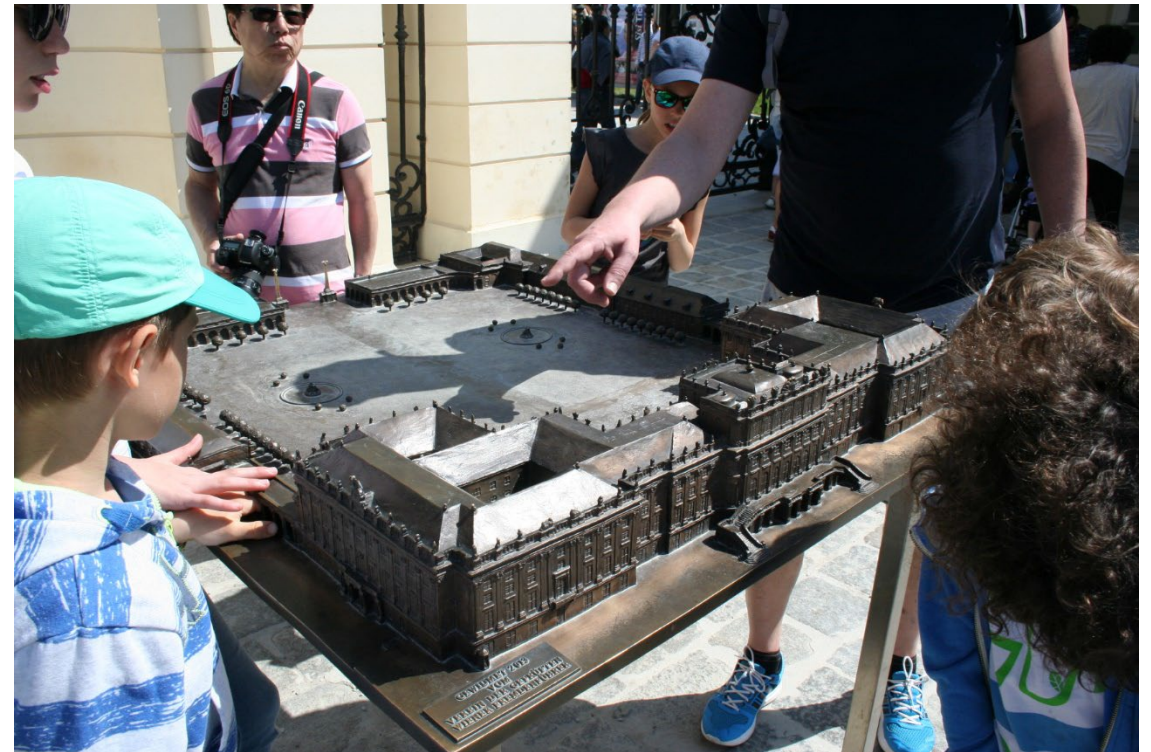
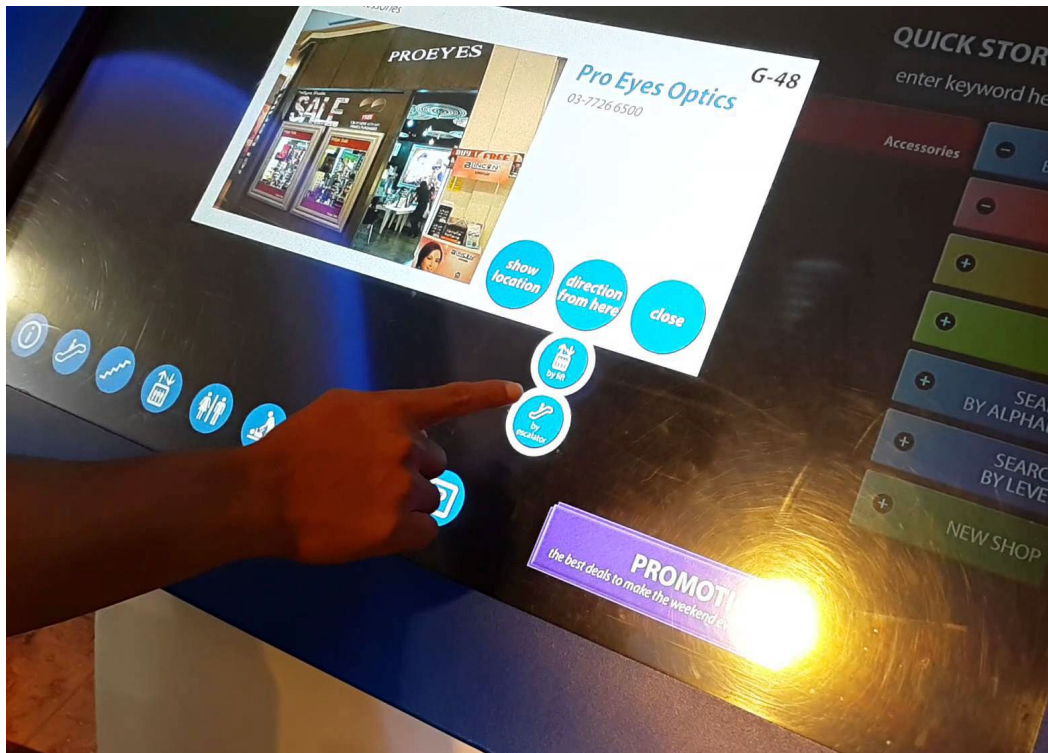

Preproste

Zaznavne na različne načine

Pomisliti na vse skupine uporabnikov:
Predstaviti informacije na različne načine

Zaznavne na različne načine

Zasloni na dotik niso primerni za osnovne funkcionalne zahteve.

Zaznavne na različne načine

DOSTOPNOST INFORMACIJ

Tipne informacije samo tam, kjer jih uporabnik lahko najde in uporablja.

Zaznavne na različne načine

DOSTOPNOST INFORMACIJ

Info točka – pomoč osebja

Odsevna stekla, osvetlitev- branje z ustnic.

Zaznavne na različne načine

Pripomočki za izboljšanje poslušanja.

Če je prekinjena informacijska pot, pogosto ne moremo tudi do storitve ali prostora.

DOSTOPNOST STORITEV

Dobro usposobljen uslužbenec lahko reši veliko težav z dostopnostjo storitev.

Zelo pomembna so usposabljanja zaposlenih!

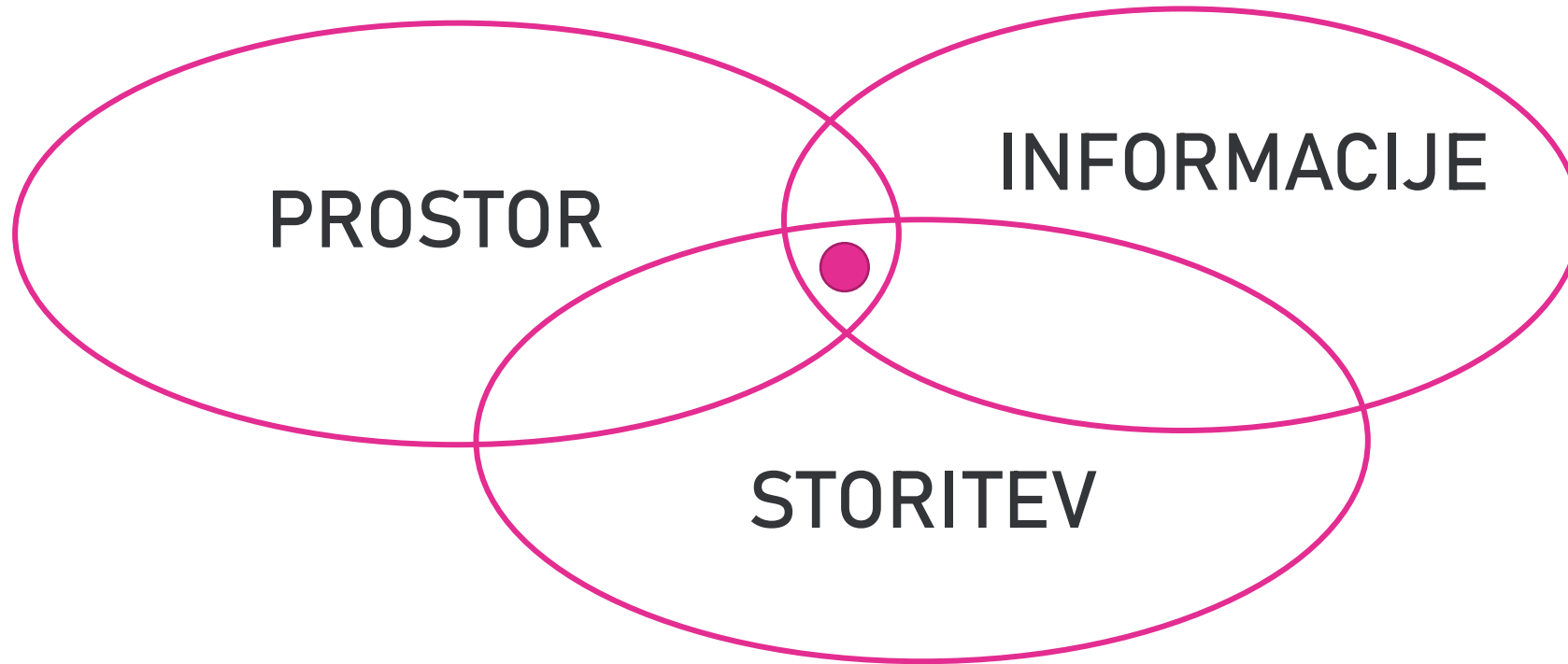
DOSTOPNOST STORITEV

Dobro usposobljen uslužbenec lahko reši veliko težav z dostopnostjo storitev.

Zelo pomembna so usposabljanja zaposlenih!

UNIVERZALNA DOSTOPNOST

Kolikor je mogoče, narediti dostopno vsem, brez posebnih prilagoditev.

Včasih pa vsega ni mogoče narediti dostopnega vsem...

Kako uporabnik pride do storitve/produkta?

**Pomisliti na vse skupine uporabnikov:
Prilagoditi storitev.**

Razmisliti:

Kateri prostori so najpomembnejši?

Za katere skupine lahko zagotovimo dostop do teh prostorov?

Kaj lahko naredimo za druge?

Je mogoče prilagoditi storitev?

primer celostnega pristopa k zagotavljanju dostopnosti s področja naravne dediščine

Prilagoditi jamo?

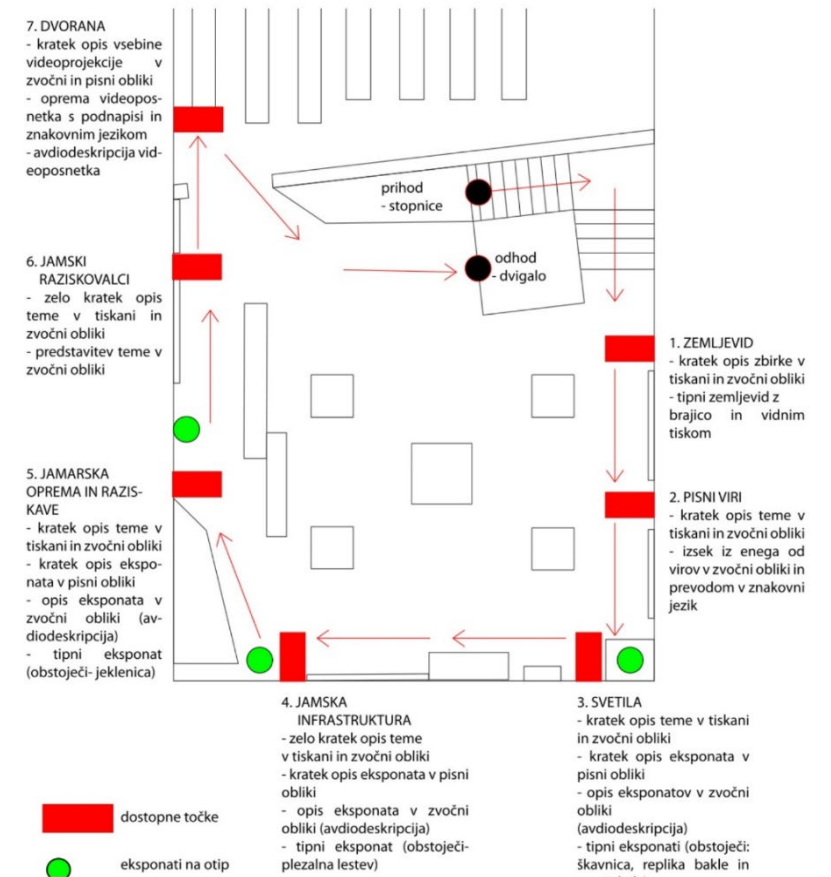
Ali narediti infocenter za vse, ki ne morejo v jamo?

- Načrt ukrepov za izboljšanje dostopnosti

Kaj je smiselno in kaj je najbolj pomembno, kar je treba narediti za zagotovitev enakovrednega dostopa vsem obiskovalcem?

Kakšne so prostorske omejitve?

Kako jih lahko rešimo s prilagoditvijo informacij in storitev?

- Izvedba razstave v infocentru

Izdelava dostopnih točk z lahko razumljivimi informacijami o vsaki temi in zvočnimi opisi.

Omogočen samostojen ogled razstave, na voljo predmeti na otip, tipni zemljevid...

- VR očala za virtualni ogled jame

Ogled jame omogočen vsem, ki zaradi različnih razlogov ne morejo vanjo.

- **Izboljšanje dostopnosti storitev**

Izvedeno izobraževanje turističnih vodnikov in informatorjev za komunikacijo z ljudmi z okvarami vida in sluha.

V teku prenova informacij o dostopnosti na spletni strani.

Uporabniki morajo biti obveščeni o prilagoditvah.

Na (dostopni!) spletni strani zavihek Dostopnost:

- Opis poti do enot,
- Pripomočki, ki so na voljo.

Vabila na delavnice in druge dogodke:

- Posebne zahteve v zvezi z dostopnostjo

Več informacij:
Zavod DOSTOP
info@dostop.org

064 118 191